

Wstęp

Współczesna cywilizacja stanowi system różnorodnych połączeń i wzajemnie na siebie oddziałujących powiązań o zasięgu nie tylko lokalnym, ale dokonującym się na zdecydowanie szerszą skalę. Żaden z procesów występujących w jednym państwie nie dotyczy tylko jego terytorium, lecz wywiera wpływ na inne społeczeństwa. Sytuacja taka została określona mianem globalizacji, przyczyniającej się do wizji świata jednego i ujednoliconego. Zbyszko Melosik, analizując powyższe zjawisko, ukazuje jego dwa aspekty. Pierwszy, o pozytywnym zabarwieniu, wskazuje na równouprawnienie narodów oraz wzrost wrażliwości na różnice kulturowe. Z procesem globalizacji współwystępuje zjawisko wielokulturowości, świadomości różnorodności kulturowej, która powinna prowadzić do zaakceptowania odmienności i integracji. Natomiast drugi koncentruje się na ukazaniu negatywnych atrybutów globalizacji – dominacji jednych społeczeństw nad drugimi, rozpowszechnieniu kulturowych standardów Zachodu, homogenizacji świata czy braku zrozumienia odmienności kulturowej¹.

Zarysowane wyżej dwie perspektywy patrzenia na proces globalizacji wskazują, jak zasadnicza jest edukacja dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. W dynamicznie zmieniającym się świecie dziecko powinno odnaleźć i skonstruować własną tożsamość z jej odrębnością kulturową, a równocześnie asertywnie akceptować i szanować poglądy drugiego człowieka. Narastająca fala migracji, łatwość nawiązywania kontaktów, szybkość komunikacji, koegzystencja różnych kultur na jednym obszarze wskazują, że zjawisko wielokulturowości będzie przybierać na sile. Edukacja musi odpowiedzieć na kwestie współzależności i współistnienia różnych kultur, ale nie w perspektywie problemu, lecz wyzwania. Dlatego aktualny numer kwartalnika „Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce” przedstawia artykuły dotyczące tematu *Wielokulturowość jako model edukacji otwartej*.

¹ B. Surma, *Wychowanie religijne dziecka w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym wobec wyzwań współczesnego świata*, [w:] *Nowe wyzwania i perspektywy dla wychowania przedszkolnego i edukacji wczesnoszkolnej*, red. B. Surma, Kraków 2012, s. 205–206.

Autorzy tekstów zabierają głos w dyskusji nad procesem wielokulturowości, prezentując różne jej ujęcia. W numerze znajdziemy praktyczne rozwiązania dotyczące edukacji międzykulturowej dzieci w wieku wczesnoszkolnym, postulujące wykorzystanie w jej toku rozmaitych praktyk, np. storytelling. Natomiast rozważania teoretyczne ukazują trudności edukacji elementarnej w środowisku osób niesłyszących, a także w społeczności mniejszości etnicznych – Kaszubów. Całość numeru została dopełniona interesującymi wynikami badań własnych.